

SSHE
ekonomikoa

4.

**Termino
ekonomikoen
hiztegia.**

S
I
N
D
I
K
A
I
H
E
Z
I
K
E
T
A

LAB
Hezkuntza

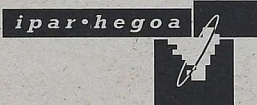

4.

**Termino
ekonomikoen
hiztegia.**

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

Idazlea: **Joselu Cereceda.**
Argitarazlea: **Ipar Hegoa Fundazioa.**

EUSKO JAURLARITZA
JUSTIZIA, EKONOMIA, LAN
ETA Gizarte Segurantzaren Saila

GOBIERNO VASCO
DEPARTAMENTO DE JUSTICIA,
ECONOMIA, TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL

1998. urtea

4.

SINDIKAL HEZIKETA

Termino ekonomikoen hiztegia.

SARRERA.

TERMINOAK.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

Kide estimatuak:

Aurrean duzuen liburuxkari buruzko zerbait ohar egin gura dizkizuegu: Lehengo eta behin, gure asmoa ez da izan ohiko hiztegi bat egitea, ezta urrik eman ere. Gure helburua askoz xumeago izan da, hauxe, hain zuzen ere: Sindikatuan, erraz uler daitekeenez, gero ta idazki ekonomiko ugariago erabili behar ditugu. Idazki hauen barruan erabiltzen den hiztegiak iluna da ia ia guztientzat (arrazoi osoz, norbaitek, Ekonomi Zientzari deitu zion “Zientzi ilunbetsua”). Guk erabiltzen ditugun idazki ekonomikoetan sarri askotan agertzen diren hitzak azaltzen saiatu gara, modurik errazenean. Besterik ez.

Badakigu, jakin, hitz asko falta direla. Berariaz egin dugu, lana arintzearren, gure beharrak baino ez, eta arlo ekonomikoan neofito diren kideek erabiliko dutela kontutan hartuz.

Irakur ezazue arretaz eskeintzen dizuegu lantxo hau. Merezi du. Baina benetako probetxu ateratzeko, liburuxka hau aztertu behar da ikastaro batetan, ekonomilari batek azalduko. Ekonomi hizkera, gustoko izan ala ez, gero ta beharrezkoago dugu, hala Sindikatuan nola bizitza arruntean. Aurrera, bada.

Lantxo honen akatsez eta hutsunez behin jabetuz gero, gu jakinaren gainean ipintzea eskertuko genizueke, etorkizunean lan hau hobetzeko ahalik eta aukerarik bikainena izateko.

OHARRA: Hiztegian, lehenengo tokian ipini ditugu erdarazko bertsioak, irakurleak, nahiz eta euskalduna izan, seguraski, hitzen euskarazko bertsioa ezagutuko ez duelako. Gauzak horrela, hitzak erdarazko ordenaren arabera kokaturik, errazago izango da kontzeptuen aurkipena.

Lantxo hau burutzeko, oso baliogarria izan zaigu, U.Z.E.I-k argitaturiko “Ekonomia Hiztegia”.

Hiztegia

1. IHARDUERA EKONOMIKOA.

Gizarteak, enpresek edo familiek, euren beharrak asetzeko egiten dituzten eragiketak.

2. EGUNERAPENA.

Inbertsio batek etorkizunean izan litzakeen balioen gaurkotzeko kalkulu ekonomikoa.

3. AGENTE EKONOMIKOAK

Ekonomia arloan erabakiak hartzen dituzten gizakiak. Orokorrean, hiru talde bereizten dira: Familiak, Enpresak eta Administrazio Publikoa.

4. AURREZKIA

Egunean eguneko gastuetara destintatu ordez, etorkizunerako gordetzen diru sarreren zatia.

Estatua osatzen duen Gizarteak egiten duen aurrezkia, Nazionala deitzen da.

5. AMORTIZAZIOA

Inbertsio baten balioa errekuaratze ko prozesua. Enpresak, inbertsioaren balioa, amortizazioaren bitartez birreskutatzen du. Amortizazioa, koste edo gastu balitz bezala kontsideratzen da urtero, mozkinak (irabaziak) gutxituz.

6. ARANTZELA

Inportazioen gain ipintzen den zerga. Beraz, atzerriar produktuak garestitzen ditu.

7. GORALDIA

Hazkundearen garaia. Normalean, lan eskaria, inbertsio gastuak eta prezioak igotzen dira.

8. AUTOFINANTZAKETA

Inbertsioak baliabide propioez egitea.

9. AUTOGESTIOA

Enpresa baten langileriak gestioa eramatea.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

Hiztegia

10. MERKATAL BALANTZA

Ekonomian, atzerriarekin egiten diren merkantzien eta zerbitzuen salerosketen balantzea.

11. PAGAMENDU-BALANTZA

Ekonomia batek, besteekin egindako elkartruke osoen balantzea.

12. BANKU ZENTRALA

Gobernuaren finantz eragiketa nagusienak burutzen dituen erakundea. "Bankuen bankua" denez, erakunde finantzarioetan eragiten du, Gobernuaren helburuen arauera. Hori dela eta, "Gobernuaren bankua" kontsidera daiteke, zeren horrezaz gain, Gobernuari baliabide finantzari-monetarioak ematen baitizkio. Berak bakarrik jaulki dezake moneta. Beraz, bera da Moneta-Politika kontrolatzen duena.

13. MERKATAL BANKUA

Funtsean epe laburreko kredituak ematen dituen bankua.

14. KAPITAL-ONDASUNAK

Produzituriko produkzio-ondasunak (makinaria, tresneria, eraikuntza industrialak). Ekipamendu-Ondasunak deitzen zaie ere.

15. KONTSUMO-ONDASUNAK

Zuzenean premiak asetzeko erabiltzen diren ondasunak.

16. ONDASUN PUBLIKOAK

Gobernuko erakundeen esku dauden ondasunak.

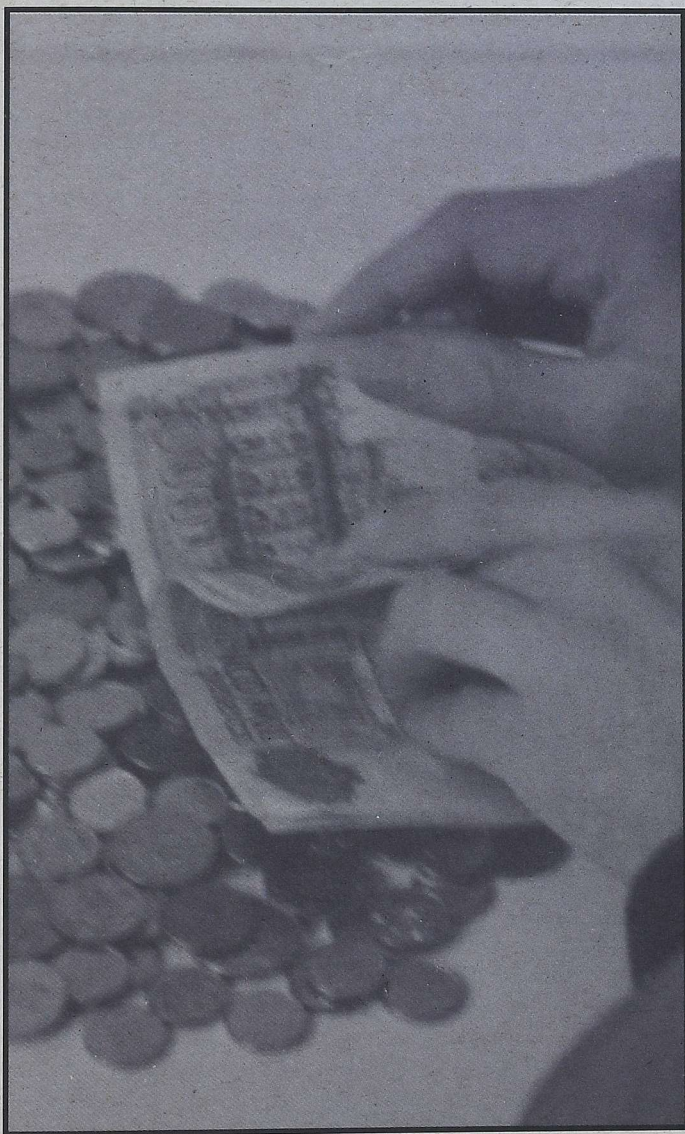
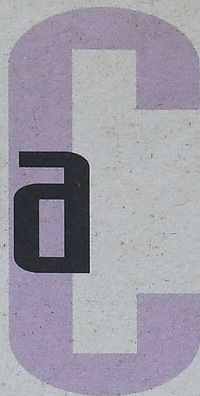
17. BIRD

Berreraikuntza eta Garapenerako Banku Internazionala.

18. DIRUTZAINTZAREN BONUAK

Estatuak epe laburrera jaulkiriko obligazioak. Euren amortizazioa edo pagamendua urtebetez beheko epean burutzen da.

Hiztegia

19. KAPITAL

Era anitzeko ikuspuntuak erabil daitez ke kontzeptu hau definitzeko:

- Produzitzeko erabiltzen diren tresnak.
- Produkzio osoa menperatzen duen medioa.
- Enpresa mailan, Aktibo (enpresaren ondasunak eta beren aldeko eskubide ekonomikoak) eta Pasiboaren (enpresaren zorrak) arteko diferentzia.
- Banku handien eta enpresa multinazionalen kontrolatzen dutena.

20. KAPITAL ZIRKULATZAILEA

Prozesuan suntsitzen diren elementu teknikoak (lehengaiak, Kapital Finkoak jasatzen duen desgastea).

21. KAPITAL ALDAEZINA

Prozesu produktibo baten barruan, kontsumituriko lehengaiak, eta Produkzio Ekipoak jasandako desgastea. Kontzeptu marxista.

22. KAPITAL FINKOA

Prozesu batean erabiltzen den Kapital teknikoa (makinaria, instalazioak, erai kuntzak). Desgaste dela eta, denbora igaro ahala, murriztuz doa.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

23. KAPITAL ALDAKORRA

Kapitalak langilei ordaintzeko erabili tako kantitatea. Kontzeptu marxista.

24. ESTATU-KAPITALISMOA

Estatuak produkzioa eta merkatuak kontrolatzen dituenean.

25. ESKABIDE-ZORROA

Empresa batek dituen eskari multzoa.

26. EIAE

Europako Ikatz Altzairuen Elkarte.

27. ZIKLO EKONOMIKOA

Iharduera ekonomikoak dituen gora beherak. Zikloaren faseak dira: Krisialdia, Atzeraldia, Zuzperraldia eta Hedaldia.

28. EKONOMI ZIENTZIA

Baliabide urrien Administrazio Zientzia. Hauxe da definiziorik heda tuena. Halaere, gaur egun zalantzan dago zientzia denentz.

29. KLASE SOZIALA

Interes eta antzeko portaerez elkartu riko jende multzoa. Aldé batetik, pro dukzio bideen jabeak daude eta bes tetik, langileak.

30. KUTXA-KOEFIZIENTEA

Erakunde finantzario batek duen diru legala, gehi Banku Zenranean dituen gordailuak, gehi godailu horien bidez erabil daitezkeen kredituak.

31. KANPO-MERKATARITZA

Estatu diferenteen arteko erlazio eko nomikoak.

32. BARNE MERKATARITZA

Ekonomia baten gertatzen den zerbit zu eta ondasun trukea kanpoko harre manak kontutan hartu gabe.

33. EUROPAKO EKONOMI ELKARTEA (EEE)

Europako Mendebaldeko estatuen arteko erakundea. Beren helburuak dira batikpat, partaideen arteko mer katua irekitzea eta ekonomi politika bateratzea. Erakunde honen sortzaile ak izan ziren: Alemaniako Errepublika Federala, Belgika, Frantzia, Italia, Luxenburgo eta Herbeherak.

34. EUROPAKO ELKARTEA

Europako Ikatz-Altzairuen Elkarte (EIHE), Europako Ekonomi Elkarte (EEE) eta Europako Atomo-Energiaren Elkarte (EAE) bateratzen dituen Elkarte, 1.967 sortua.

35. EUROPAKO IKATZ-ALTZAI-RUEN ELKARTEA (EIHE)

Ikatz eta altzairuaren produkzioa eta merkatua kontrolatzeko sorturiko Erakundea.

36. KONTZERTU EKONOMIKOA

Euskal Komunitateek Estatuarekin duten akordioa. Finantzaketarako forma berezi hau, Foru Historikoen galeraz "konpentzatzeko" sortu zen. Nafarroak gaur egun duen finantz

autonomia Lege Paktatuaren bidez eratu zuen.

37. KONTABILITATE NAZIONALA

Denbora tarte bateko ekonomi sailen arteko transakzioak biltzen dituen Kontabilitatea.

38. MONETA BIHURGARRITASUNA

Moneta batek,urrez edo beste moneta batez trukatzeko duen gaitasuna.

39. EPE LABURRA(LUZEA)

Ajente ekonomiko baten ustetan, zen bait obligaziori erantzuteko edo inbertsio egiteko orduan, denboraldi zehatz bat motza(luzea) dela adieraz teko erabiltzen den kontzeptua.

Kontzeptu hau erabat erlatiboa da, zeren bere dimentsioa, ihardueraren araberakoa baita.

40. BIZI KOSTUA

Bi egoera desberdinetan, bizimaila berdin bat mantentzeko egin behar den gastua. Kantitate hauen zatiketa KPIa izango litzateke, gutxi gora behera.

41. KOIUNTURA EKONOMIKOA

Une jakin batean, iharduera ekonomi koan eragiten duten elementoak.

42. ESPLOTAZIO-KONTUA

Enpresa baten sarrerak eta gastuak laburbiltzen dituen kontua, lortutako emaitzen kalkulua erraztuz.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

Hiztegia

43. DEFIZITA

Denbora tarte batean, baliabiden eskasiak eragiten duen saldoa. Merkataritza Internazionalan, Pagamendu Balantzean agertzen den saldo negatiboa.

44. DEFLAZIOA

Prezioen gorapena gelditzen edo beherapena eragiten saiatzen den ekonomi politikoa.

45. ESKARIA

Gauza edo zerbitzu baten prezio bati dagokion gauza edo zerbitzu horren erosi nahi den kantitatea.

46. ESKARI GLOBALA

Denbora-tarte jakin batean, ekonomi mailan, Kontsumo+Inbertsioa+Gastu Publikoa+Exportazioak-Inportazioak gehiketari deitzen zaio.

47. DEPREZAZIOA

Empresetan, euren aktiboko elemen

tuen balio-beherapena, monetatan adierazita. Unitate monetarioari dago kionez, eros ahalmenaren beherapena.

48. DEPRESIOA

Langabezi handia eta kontsumo maila txikia duen ziklo ekonomikoaren fasea.

49. DESKAPITALIZAZIOA

Kapitalaren murriztapena, hala enpresa mailan nola Ekonomia Orrokorrean.

50. ZORPEKOA

Bankuek, beren bezeroei, daukatena baino diru gehiago uzten diete erabiltzen.

51. MERKATAL DESKONTUA

Efeko komertzial bat, bere mugaeguna baino lehen kobratzeko, bankuei ordaindu beharrekoa.

52. DIRUA

Merkantziak edo zerbitzuak pagatze rakoan onartzen den edozein ordainbide.

53. BANKU DIRUA

Bankuetan bezeroek dituzten kontu korrenteen lepotik erabiltzen diren txekeak.

54. LEGEZKO DIRUA

Gobernuak jaulkirikoa(monetak eta bileteak)

55. DIBIDENDUA

Sozietate anonimoen irabazietatik akziodunei banatzen zaiena.

56. DIBISA

Atzerritar moneta batetan jaulkiriko dokumentua (txekea, trukerako letra..).

57. LAN-ZATIKETA

Langilleen espezializazioa.

Hiztegia

58. EKONOMIA HERTSIA

Merkataritza Internazionallean parte hartzerik ez duena, hots, ez inportaziorik ez exportaziorik ez duena.

59. MERKATU- EKONOMIA

Ekonomia Kapitalista.

60. TRUKE-EKONOMIA

Ondasunak ondasunen trukez funtzionatzen duen ekonomia (txanponak, bileteak, ez dira existitzen)

61. EKONOMIA PLANIFIKATUTA

Ekonomia Sozialista adierazteko era

biltzen den kontzeptua. Estatuak, zer bait arauketa, administrazio-zerbitzu eta erakunde inposatzen ditu, gizartearen ongizatea bultzatzeko.

62. ESKALA-EKONOMIAK

Eraikuntza produktiboak hazi ahala, produkzio kostu unitarioa gutxitzen denean.

63. MERKATAL EFEKTUA

Mercatal dokumentu, Aktiboa daiteke ena (kobratzekoa) edo Pasiboa (ordaintzekoa).

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

64. JAULKIPENA

Jendeari obligazioak eskeintzea (izan daitezke publikoak zein pribatuak) edo, Jaulkipen Bankuak (Banku Zentralak) egiten duen diru berrria.

65. ESTABILIZAZIOA

Ekonomiaren gorakadak eta behera kadak gelditzea.

66. GERALDIA

Ziklo ekonomikoan, hazkundearen garaia gelditzen denean.

67. ESTAFIAZIOA

Inflazioa eta krisia aldi berean gertatzen direnean.

68. EGITURA

Entitate ekonomiko bati, bere magnitu

terik garrantzitsuenetarikoen arteko dagozkion erlazioak eta proportzioak.

69. EUROPAKO ATOMO-ENERGIAREN ELKARTEA

Europako Mendebaldean Atomo-Energiaren kontrola izaateko sorturiko Erakundea.

70. EURO

Europako Moneta Unitatea, 1.999.ean ECU ordezkaturko duena.

71. EURODOLARRA

Europar, dolarretan jaulkiriko gordai lua.

72. GEHIEGIZKO AHALMENA

Enpresa batek, ahal duena baino gutxiago produzitzen duenean gertatzen da.

Hiztegia

73. FAO

Elikadura eta Nekazaritzako Elkartea. NBERen Erakunde espezializatua. Gosearen aurka borrokatzeko eta elikadura hobetzeko, nazioarteko ekintzak bideratzea du helburu. 1.945an sortua.

74. FINANTZAPENA

Erakunde batek, diruz edo beste ordaibidez eginiko hornidura.

75. FMI

Nazioarteko Moneta-Fondoa. 1.944 sortua. Washington dauka egoitza. Estatu-kooperatiba gisa eratuta, Estatuak finantzatuta. Erakunde honek, nazioarteko moneta-harremank zuzentzen ditu. Beren baldintzak, laguntza monetarioak emateko orduan, bankuenak baino hobeak dira, baina sekulako baldintza ekonomiko-politikoak eskatzen ditu maile

guen-truke. Munduko estatu gehienak dira partaide, baina OCDEko 24 partaideak dira nagusi.

76. FOB

Nazioarteko Merkataritzan erabiliko klausula. Prezio bat FOBz emanda badago, garraioa eta untzian, abioian edo trenean ipintzeko gastuak, prezio horren barruan daudela ulertzen da.

77. FONDO PROPIOAK

Enpresa batek duen kapitala.

78. FONDO PUBLIKOAK

Epe luzera, Gobernuak jaulkiriko tituluak.

79. KAPITAL-MOLDAKETA

Ekonomian, ekipo-ondasunen gehiketa. Kontzeptu honen barruan amortizazioa sartzen bada, Kapital-Moldaketa Gordinaz ari gara.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

Hiztegia

80. GASTO PUBLIKOA

Gobernuak, Enpresa eta Erakunde publikoek dituzten gastuak.

81. GATT

Arantzel eta Merkataritzari buruzko Nazioarteko Akordioa. Estatuaren arteko

muga-zergak eta nazioarteko merkataritza-harremanak arautzen dituen nazioarteko hitzarmena. Ehun Estatu baino gehiagok osatzen dute, eta Munduko merkataritzaren %80 arautzen du. Gaur egun, Merkataritzarako Mundu Erakundearen barnean dago.

Hiztegia

82. HIPERINFLAZIOA

Arrapaladako prezio-igoera.

83. HOLDING

Sektore baten iharduera ekonomika

kontrolatzeko eta gidatzeko sorturiko enpresen arteko akordioa. Enpresek, euren independentzia galtzen badute erabat, Trust sortzen da.

Hiztegia

84. INFLAZIOA

Prezioen gorakada. Eskakerak eraginda bada, Eskari-Inflazioa da, Kostuek eraginda, aldiz, Kostu-Inflazioa.

85. AZPIEGITURA

Gizarteak, normalki moldatzeko, beharrezko duen ekipamendu osagarria. Azpiegitura izan daitezke: A) Soziala (Ospitaleak, Eskolak, Etxebizitzak), B) Ekonomikoa (Komunikabideak, Energia etab.) C) Administratiboa (Taula legislatiboa, zerbitzu publikoen kontrol mekanismoak, etab.).

86. MUGIEZINA

Malgutasun txikiko aktiboak, hala fisikoak (Makineria, Instalazioak...) nola inmaterialak (Merkatal Fondoa, hots, enpresa baten gainbalioa duen Bezeria, marka, kokapenagatik etab.).

87. INPUT

Produkzioan erabiltzen diren ondasuak.

88. ERAKUNDE FINANTZARIOA

Mailegu eta kredituez arduratzen den erakundea.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

89. INBERTSIOA

Maila Makroekonomikoan, Nazio Produkto Gordinatik, kontsumitzen ez dena, hala ondasun ekipoak izateagatik, nola saldu ez direnagatik.

90. INBERTSIO GORDINA

Inbertsioa gehi Produkzio Ekipoan izandako desgasteak ordezkatzeko produzituriko ekipamendu ondasunak.

Hiztegia

91. LEASING.

Inbertsioak finantzatzeko metodo berria. Ekipamendu alokatzen da eta tratua bukatzean, alokaturikoa eroste ko aukera dago.

92. GANBIO-LETRA

Merkatal dokumento, honen bidez, hartzekodun batek, bere zordunari, ordena ematen dio epe jakin batean pertsona bati kantitate bat ordaintzeko.

93. LIBERALISMOA

Teorikoki, mota guztietako interbentzio publikoen aurka dagoen Ekonomi Sistema.

94. LIBERALIZAZIOA

Transakzioak errazteko neurri multzoa (aduana-tarifak gutxituz edo/ta kontinjenteak ezabatuz).

95. KONPETENTZIA OSOA

Eskaintzaile eta eskatzaile ugari dituen merkatua. Merkatu honen partehartzaile bakoitzaren eragina, ezerezaren hurrengoa da.

96. LIKIDEZIA

Epe laburrean erabil daitekeen dirua.

97. LOCKOUT

Enpresarien greba, enpresa bat edo gehiago itxiz.

Hiztegia **M**

98. MAKROEKONOMIA

Ekonomia orokorrean, kantitate globalan oinarritutako Analisi Ekonomikoa.

99. MERKATAL MARGENA

Salmenta-prezioaren eta kosten arteko diferentzia, hots, irabaziak gehi salmentarako gastuak.

100. MARXISMOA

Kapitalismoaren eta beren eraginaren

azterketa zientifiko-kritikoa.

101. KAPITAL-MERKATUA

Epe laburrean aurreraturiko fondoermerkatua eta Finantz Merkatua. Zentzu hertsian, hau da benetako Kapital-Merkatua zeren honetan negoziatzen baitira epe luzerako kapitalak.

102. FINANTZ MERKATUA

Epe luzerako diru eskaintzak eta eskaerak biltzen dituen merkatua.

4. Termino ekonomikoen hiztegia.

103. MONETA MERKATUA

Epe laburrerako kapitalen merkatua.

104. MERKANTILISMOA

Merkantzien trukaketa eta erreserba metalikoak oinarritzat duen Sistema.

105. MIKROEKONOMIA

Unitate ekonomiko sinpleen (Enpresak, Kontsumitzaileak) portaera aztertzen duen zientzia.

106. MONOPOLIO

Eskaintzaile bat baino ez duen merkatua.

107. MONOPSONIO (DEMANDA MONOPOLIO)

Eskatzaile bat baino ez duen merkatua.

108. BIDERKATZAILEA

Eskari Agregatua edo Globala hazi ondoren, Barne Produktuak beste haziera bat dauka. Haziera hauen arteko erlazioa, biderkatzailea da.

Hiztegia

109. NEOLIBERALISMOA

Kapitalismoa bere zentzurik basatienan, gaur egun nagusi, tamalez. Merkatua eta prezioak dira jainkoak. Edozein motatako interbentzioaren aurka dagoela arrazoitzat hartuta, Ondasun Estatua deuseztatu nahi du eta Lan Merkatua desregulatu. Babes

gutxiko klaseak ia ez ditu kontutan hartzen. Komunikabidei esker, Neoliberalismoa da, gaur egun, nagusi, ideologian eta praktikan.

110. IHARDUERA MAILA

Iharduera errearen eta egin ahal denaren arteko erlazioa.

Hiztegia

111. OBLIGAZIOA

Interes jakin bat duen titulua. Jaulki duena, zordun da, zeren obligazioak saltzean, mailegu bat eskatzen da. Horrexegatik, obligazioak, normalki, amortizagarriak dira. Estatua jaulkit zailea bada, obligazioak publikoak dira (Zor Publikoa).

112. ZAHARKITZAPENA.

Aurrerapen teknikoak, dagoen maki nari-tresnen multzoan eragindako balio-galtzea.

113. OCDE

Kooperazio eta Garapen Ekonomikorako Erakundea. Mundo garapen ekonomikoa bultzatzeko sortua. OECEko (Kooperazio Ekonomirako Europako Erakundea) hemeretzi Estatuk eta EEBBek, Kanadak, Australiak, Zelanda Berriak eta Japoniak bultzatuta.

114. ESKAINTZA

Gauza edo zerbitzu baten prezio bati dagokion gauza edo zerbitzu horren saldu nahi den kantitatea.

115. MONETA-ESKAITZA

Jendeak dituen diru-gordailuak eta diru legala.

116. OIT

Lanaren Nazioarteko Erakundea. 1.919an sortua, Versaillesko Itunaren ondorioz. NBEren barnean dago, 1.946az geroztik. Lan baldintzak hobetu eta gizarte-justizia sustatzea du helburu. Egoitza, Genevan dago. Estatu bakoitzeko Gobernu, enpresari eta langileen ordezkariak dira partaide.

117. OLIGOPOLIO

Eskaintzaile gutxi dituen merkatua.

118. OLIGOPSONIO (DEMANDA OLIGOPOLIO)

Eskatzaile gutxi dituen merkatua.

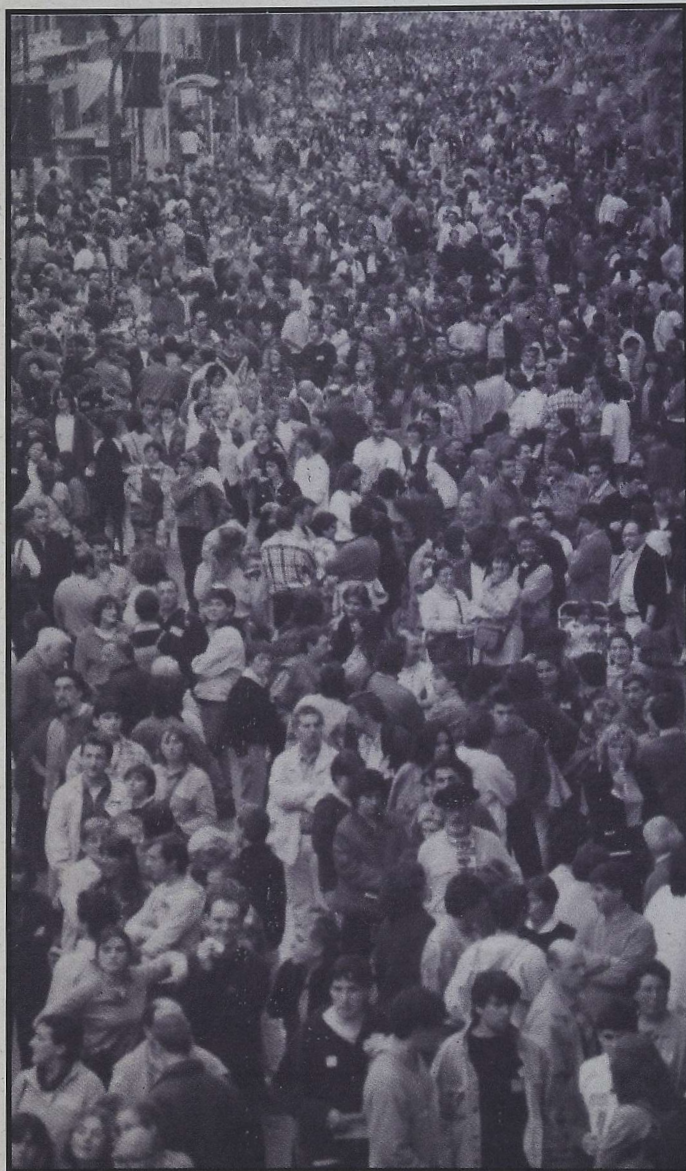
119. NBE

Nazio Batuen Erakundea.

120. OUTPUT

Enpresa batek produzituriko kantitatea.

Hiztegia

121. PASIBOA

Enpresa baten balantzearen alde bat, zeinean obligazioak eta ordaindu beharrekoak biltzen diren.

122. EKONOMI POLITIKA

Nahiz epe laburrera, nola erdiko hala epe luzera, zenbait helburu lortzeko, Gobernuak hartzen dituen neurri ekonomikoak.

123. MONETA-POLITIKA

Banku Zentralak garatzen duen politika, Moneta-Eskaintza kontrolatzeko.

124. AURREKONTUA

Aldez aurretik ipiniko helburuak lortzeko egin ohi den aurrikuspen finantzarioa.

125. AZELERAZIO PRINTZPIOA

Kontsumoaren hazkundera
Inbertsioan eragiten duen hazkundera.

126. BARNE PRODUKTUA

Ekonomian, produzituriko ondasun eta zerbitzu multzoa.

127. BARNE PRODUKTU NETOA

Barne Produktua ken kontsumituriko Kapitala (Amortizazioa).

Hiztegia

128. ATZERALDIA

Kontsumoa beheratzen deneko ziklo ekonomikoaren fasea. Produkzioa eta enplegu-maila jaitsi egiten dira eta enpresen porrotak ugaldtu.

129. INDUSTRI BIRMOLDAKETA

Beste industri mota batera jotzeko beharra.

130. EKONOMI BALIABIDEAK

Giza beharrak asetzeko, erabil daitezkeen ondasunak.

131. FINANTZ BALIABIDEAK

Enpresek, familiek, pribatuak nahiz publikoak diren erakundeek dituzten ordainbideak.

132. NAZIO-ERRENTA

Ekonomian, aldi jakin batean produzi turikoaren balioa (Estatu Barneko Produkzio Gordina edo Nazio Errenta Gordina). Amortizazioak kenduta, Estatu Barneko Produkzio Netoa edo Nazio Errenta Netoa lortzen da.

133. PER KAPITA ERRENTA

Ekonomia batean, errenta totala zati populazioa edo biztanle bakoitzari dagokion errenta.

134. BIRBALIOZTAPENA

Moneta baten parekotasunaren gora penara. Kontrakoari, Desbalioztapena deitzen zaio.

Hiztegia

S

135. SEKTOR

Bere ezaugarri bereziak dituen ihar duera ekonomikoaren arloa. Makroekonomi mailan dira Lehen Sektorea.....eta Mikroekonomi mailan, Siderurgia, Garraioa...

136. LEHEN SEKTOREA

Nekazaritza, Abeltzantza eta Arrantza iharduerak barnebiltzen dituen sektorea.

137. SEKTOR PRIBATUA

Gizakiek, familiek eta enpresa pribatuak kontrolaturiko ekonomiaren zatia.

138. SEKTORE PUBLIKOA

Aginte politikoek kontrolaturiko ekonomia-zerbitzuaren zatia. Sektore honen barruan daude: Administrazio Publikoak, Enpresa Publikoak eta Erakunde Finantzaio Publikoak.

139. BIGARREN SEKTOREA

Sektore honek, helburutzat, meatze, industri eta eraikuntza mailako ondasunen produkzioa du.

140. HIRUGARREN SEKTOREA

Zerbitzu prestakuntza ematen duen

Sektorea (Barnean ditu: Garraioa, Merkataritza, Banka, Seguruak, Administrazio Publikoa, Hezkuntza, Osasungintza...).

141. FEDERAL RESERVE SYSTEM

EEBBetako Banku Zentrala.

142. SISTEMA FISKALA

Herritarrengandik fondo monetarioak lortzeko, Estatuak erabiltzen duen arau eta zergen multzoa.

143. MONETA SISTEMA

Dirua sortzeko ahalmena duten era-kundeak, hots, Banku Zentrala eta Banku Pribatuak.

144. EUROPAKO MONETA SISTEMA (EMS)

Europako moneta desberdinen gain-bioen harmonizazio-sistema. 1979an sortu zen, EEEko Estatuak eratua. Bere helburua, moneten-arte-ko ahalik-esta-ozzilaziorik txikiena izatea da. Arazo hau 1999an desagertuko da, EURO jaio orduko, ECU ordezkatzuz, zeren Elkarteko moneta bakarra bihurtuko baita.

145. SOZIETATEA

Hitzarmenez garaturiko erakundea.

Klaseak:

Anonimoa. Bazkide bakoitza, bere aportazioaz baino es da erantzule.

Komanditarioa. Bazkide solidarioek eta erantzuleek alde batetik eta fondo ekarleek bestetik osaturiko Sozietatea.

Kooperatiba. Bazkide guztiek eskubi de berdinak dituzte. Ipiniko kapitala ez da kontutan hartzen.

146. STOCK.

Epe jakin batean, enpresak biltokian

dituen produktuen eta langaien multzoa.

147. SUBSIDIOA

Erakunde públiko batek beste erakunde bati (publikoa zein pribatua) bere sarrerak gehitzeko edo/ta prezioak arintzeko emandako laguntza monetarioa.

148. SUBENZIOA

Subsidioaren antzekoa, baina gastuak arintzeko.

Hiztegia

149. GANBIO TASA

Bi moneten arteko aldakaeta egiteko erabiltzen den porporzioa.

150. DESKONTU-TASA

Efektuak deskontatzean, Banku Zentralak kobratzen duen %-a. Tasa hau, Banku Pribatuentzat, ezinbesteko muga-gida da.

Hiztegia U, V, Z

151. EUROPAKO BATASUNA

Europako hainbat estaturen arteko Erakunde ekonomiko eta politikoa. Erakunde hau, 1.992ean, Europako Elkartea osatzen zuten Estatuek, Maastricht-eko Ituna sinatu zutenean, sortu zen. Maastricht-eko Ituna sinatu zuten, Alemania, Belgika, Frantzia, Italia, Luxenburg, Herbeherak, Erresuma Batua, Irlanda, Danimarca, Grezia, Espainia eta Portugal. 1.995an, Austria, Finlandia y Suedia sartu ziren. Erakunde honek, Estatuen arteko batasun politika eta ekonomika lortzea du helburu.

152. ERABILTZEKO BALIOA

Gauza batek gizakiei produzitzen dien baliogarritasuna.

153. BALORE PUBLIKOA

Erakunde Publikoek jaulkiriko tituluak (Obligazioak, bonuak...).

154. ZONA FRANKOA

Aduanako zergez aske dagoen zonaldea.